

O Lemberžanih krožijo najrazličnejše šaljive zgodbe. V tisku jih je prvi omenil dr. Josip Pajk koncem 19. stol. Ker so v Lembergu volili svojega župana, o volitvah pripoveduje naslednja zabavljica:

Dolga leta so se Lemberžani prepirali, kdo izmed njih naj bi bil za župana. Niso se in se niso mogli zmeniti. Kateri med njimi ima največ soli v glavi. Nazadnje so rekli: 'Izberimo si tistega, ki je najbolj pripraven!' Mislili so namreč, da je tisti, ki je najbolj pripraven, tudi najbolj pameten. Kako ga najti? Tudi to so si izmislili. Skuhali so prav trdih žgancev, postavili vse, ki so se potegovali za župansko čast, v vrsto in začela se je preizkušnja. Vsi so morali odpreti usta na stečaj in eden je začel metati žgance vanje. Vsak si je moral prizadevati, da bi ujel v odprta usta kar se da dosti žgancev in nobenega ni smel zgrešiti. Če mu je en sam usel, je moral iz vrste. Dosti jih je bilo, ki so morali odnehati že po prvih žgancih. Eden pa je ujel vse po vrsti. Tu je bil najpripravejši in zato tudi najpametnejši. Tu si je pridobil župansko čast. Saj je za župana pomembno, da ima široka usta.

Rotovž s prangerjem

Več informacij in naročila vodeni:
Turistična in informativna agencija TINA
Šmarje pri Jelšah, Askerčev trg 24,
tel.: 03 / 810 12 64, 031 575 056,
e-pošta: tina.smarje@siol.net
www.smarje-pri-jelsah.si

Izdala in založila: Občina Šmarje pri Jelšah, 2003
Fotografije: Damjan Radovšnik
Oblikovanje: Simona Kmetič

OBČINA
ŠMARJE
PRI
JELŠAH

Leberg leži v ozki dolini ob cesti Mestinje - Poljčane, v severnem delu Zgornjesotelskega gričevja. Do 11. stoletja je spadal k posesti Breže - Selških, kasneje na h krški škofiji. Prvič se omenja leto 1138. Naselje je postalo trg že pred letom 1368 in se je razvijalo ob Lemberškem gradu iz 12. stoletja, katerega razvaline so komaj še vidne. Kljub temu, da je Lemberg dvakrat pogorel, se je ohranilo nekaj baročnih in klasicističnih hiš. Okoli leta 1235 so na leberških posestih gospodarili Žovneški gospodje, ki so leta 1341 po leberškem gradu dobili svoj grofovski naslov - Celjski grofje. Ko so Celjani izumrli, je grad dobila rodbina Schaumburg in ga postopno obnovila. Domnevno so ga leta 1469 razdeljali Turki. Sredi trga stoji **cerkev sv. Miklavža** (sv. Nikolaj), ki se prvič omenja leta 1262, v 16. stol. pa postane samostojna župnija. Sedanja stavba je iz prve polovice 15. stol. in je pozneje barokizirana. Obnovljena je bila leta 2002.

Cerkev sv. Pankracija na zahodnem pobočju nad trgom je v ladji zgodnjegotska iz konca 13. stoletja, zgrajena kot grajska kapela. Sedanji zvonik je iz 16. stol. V 18. stoletju so cerkvi prizidali kapelo, prezbiterij in zakristijo. Pod cerkvijo je grobnica, v kateri so pokopani nekdanji leberški gospodje, kasneje pa so tu pokopavali tudi duhovnike.

Trg Lemberg

Stara šola

Naselje pod gradom se leta 1386 in 1436 omenja kot patrimonialni trg s pravicami in privilegiji. Zaradi lege na križišču cest v Šmarje, Rogatec in Poljčane sta tu cveteli trgovina in obrt. Poseben pomen so mu dajali tedenski sejmi od leta 1506 ob nedeljah, od leta 1558 ob ponedeljkih ter letna sejma ob prazniku sv. Pankracija in v nedeljo po sv. Urliku. Kasneje je trg dobil pravico do šestih letnih in živinskih sejmov. Med obrtniki so bili pomembni lončarji in usnarjari.

Sv. Miklavž

Lemberg ni razvil več kot tržno ulico in tudi ni bil obzidan. Svojo višek je dosegel v 18. stoletju. V prvi polovici 19. stoletja je začel razvoj zamirati zaradi prenosa župnije na Sladko Goro in premestitve ceste čez Pečico in Podplat. Na nekdanjo veljavo trga spominjata zlasti **kamnit pranger** (sramotilni steber) in **rotovž**. Stavba je bila zgrajena leta 1796. S svojo historično funkcijo opozarja na pomen in častitljivo zgodovino naselja Lemberg. V njem je bil župan s svetovalci, ki so imeli tudi pravico soditi. Tam pa je bil tudi sedež sodnika, na kar spominja kamnita plošča z napisom **LEMBERG IOS. LIPPAUZ BEZ. RICHTER** 1820. V rotovžu so bile spravljene privilegijske listine iz 16., 17. in 18. stoletja, stare sulice, meči, bobeni... Trg Lemberg je imel tudi svoj grb, na katerem je bilo upodobljeno jagnje z dvignjeno desno nogo.

Pranger

